

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

อ่านใจตัวเอง

ก่อนจึงหัน

วันพระ วันเสาร์ วันอาทิตย์ นี่เป็นวันว่างทางพุทธศาสนาเพื่อทางด้านจิตใจเป็นสำคัญ งานการอะไรๆ จะออกจากใจทั้งนั้น ถ้าใจได้รับการอบรมในทางที่ถูกที่ดีแล้วจะเป็นมงคล ทั้งภายนอกทั้งภายในใจเสียเอง ถ้าขาดการอบรมแล้วสิ่งภายนอกจะมีมากขนาดไหนเน่าเฟะ หากความสุขความเจริญให้บุคคลไม่ได้นะ บุคคลหาความสุขความเจริญได้เพราะการอบรมทางด้านจิตใจ ท่านทั้งหลายอย่ามองข้ามใจ พระพุทธเจ้านำอมลที่ใจ มโนปุพฺพฺพคฺมา ธมฺมา มโนเสฏฺฐา มโนมยา สิ่งทั้งหลายมีใจเป็นใหญ่ มีใจเป็นประธาน สำเร็จแล้วด้วยใจ นี่คือพระวาจาของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่เพราะวัตถุๆ นะ

ไปไหนมีแต่วัตถุๆ ไม่เห็นเกิดประโยชน์อะไรถ้าจิตใจไม่ได้รับการอบรมในทางที่ถูกที่ดี เพราะฉะนั้นวันเสาร์ อาทิตย์ วันพระอย่างนี้จึงเป็นวันสำคัญที่เราจะได้อบรมทางด้านจิตใจ หาที่สงบสงัด เช่นอย่างในวัดนี้เพื่อความสงบภายในจิตใจ เพราะใจนี้เป็นตัวดีดตัวดี้นที่สุดไม่มีอะไรเกินใจ เรื่องดีเรื่องดี้นี้ไม่มีอะไรเกินใจ แล้วไม่มีอะไรจะดับความดีดี้นของใจนี้ได้ นอกจากธรรมอย่างเดียว อะไรมาดับไม่มีไม่ได้ มีธรรมอย่างเดียวดับไฟที่มันแสดงเปลวอยู่ในจิตใจ ด้วยความโลภ ความโกรธ ราคะ ตัณหา นี่คือไฟกองใหญ่ ธรรมเป็นน้ำดับไฟดับลงที่ตรงนั้น

โลกถ้ามีธรรมอยู่ในจุดใดตอนใดแล้วจะมีความสุขอยู่ในจุดนั้นตอนนั้น ถ้าไม่มีธรรมแล้วตายทิ้งเปล่าๆ ทั้งโลกนี้แหละ ใครอย่าอวดเก่งว่าดีกว่าธรรม ไม่มีอะไรดีกว่าธรรม ธรรมเลิศเหนือทุกอย่างไปเลย อย่าเอาสิ่งเหล่านี้ซึ่งเป็นเหมือนมูตรเหมือนคูดไปอวดธรรม แหกไปหมด ให้มองดูหัวใจตัวเอง ตื่นขึ้นมามันมองดูหัวใจเจ้าของเมื่อไร มองดูตั้งแต่หัวใจที่มีกิเลสอยู่ในมันผลักดันให้โลกให้โกรธ ตื่นอยู่ข้างนอกๆ หากความสงบไม่ได้ ไม่มีทางสงบได้ก็อาศัยการหลับนอน

การหลับนอนนี่เป็นการพักผ่อนคือธาตุชั้นแรกของเรา คนเราถ้าไม่ได้นอนแล้วตายได้ง่ายๆ นิดเดียว ไม่มีทางระงับชั้นลงได้ ก็ได้ด้วยการนอนด้วยกัน สัตว์โลกจึงพอมีชีวิตชีวาอยู่ ถ้ามีธรรมระงับดับที่ใจเข้าไปอีกแล้วก็ยิ่งเป็นความดีงาม ขอให้พากันจำเอาไว้ ไม่มีใครที่จะเลิศเลอยิ่งกว่าศาสดาองค์เอก ในสามแดนโลกธาตุนี้มีศาสดาองค์เดียวนำธรรมมาสอนโลก จากพระทัยที่บริสุทธิ์เรียบบร้อยแล้วสอนโลกไม่ผิด พระทัยที่เต็มไปแล้วด้วยธรรมๆ ใจของโลกเต็มไปด้วยกิเลสตัณหา ใจของพระพุทธเจ้าเต็มไปด้วยอรรถด้วยธรรม การแนะนำสั่งสอนสัตว์โลกจึงเป็นความสงบร่มเย็นทั่วหน้ากัน

ให้พากันนำธรรมนี้ไปปฏิบัติ อย่าเห็นอะไรยิ่งกว่าธรรมของพระพุทธเจ้า ธรรมของพระพุทธเจ้าที่จะให้ชัดเจนจริงๆ ให้พิสูจน์ทางด้านจิตตภาวนา พิสูจน์ทางด้านจิตตภาวนานี้จะกราบพระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ราบเลย ไม่มีสงสัยเลยความจริงเป็นอันเดียวกัน เมื่อความจริงของเราได้แสดงเต็มตัวแล้วก็ยอมรับความจริงของพระพุทธเจ้าทั้งหลายอย่างราบคาบเท่านั้นเอง ให้พากันภาวนา อยู่ข้างในก็ตั้งใจภาวนานะ ไปที่ไหนๆ เหมือนกัน วัตน์มันเลอะเทอะมานานแล้ว เราดูแล้วมันจะดูไม่ได้นะ เลอะเทอะมาก ยัวะยัวะ ตอนค่ำตอนไหนไม่รู้แหละ ไหลเข้าไหลออกอยู่อย่างนั้น ทีนี้เริ่มเดือนข้างแล้วนะ ระยะนี้เริ่มเดือนแล้ว

คนที่เข้าวัดเข้าวา อย่าเอายศถาบรรดาศักดิ์ อย่าเอาเงินเอาทองเอาข้าวเอาของสิ่งนั้นมาอวดธรรม นี่เป็นสถานที่ท่านบำเพ็ญธรรมเพื่อความสงบร่มเย็นและเลิศเลอภายในหัวใจ ไม่มีสิ่งใดที่จะเลิศเลอยิ่งกว่าธรรม อย่างนำวัตถุทั้งหลายและยศถาบรรดาศักดิ์มาอวดธรรม แหกๆ ทั้งนี้ จนกระทั่งวันตายพวกนี้จะไม่เจอความสุข ถ้าใครมีความนอบน้อมต่อธรรม นำธรรมเข้ามาเป็นสภาวะของใจแล้ว ผู้นั้นจะมีความสุขสงบร่มเย็น

นี่เราก็พยายาม เวลานี้เข้มงวดกวัดขันเวล่ำเวลาข้างแล้วแหละในวัด ส่วนมากเราจะออกมาตอนห้าโมง ออกมาดูนั่นดูนี่ ถ้าควรเดือนก็เดือน เริ่มละเพราะมันเลอะเทอะจริงๆ อยู่ข้างในครั้นนั้นโลกเลอะเทอะนะ พวกเข้ามาก็เข้าไปในครวัก็ไปเลอะเทอะด้วยกัน เลยไม่มีขอบมีเขตมีหลักมีเกณฑ์อะไรเลย เลอะเทอะไปหมด สำหรับทางวัดนี้ไม่มี พระท่านเข้มงวดกวัดขันในองค์ของท่านแล้วยังไม่แล้ว ในวงของท่านอีก ก็เลยรวมเป็นวงเข้มงวดกวัดขันในศีลในธรรม ในกฎในระเบียบ เลยสวยงามไปตามๆ กันหมด ข้างนอกหรือออกไปทางในครวัไม่ค่อยมีและไม่มี มันเลอะเทอะมาก พากันจำเอา เอาธรรมนี้ไปเป็นขอบเป็นเขตเป็นข้อบังคับ ดัดกายวาจาใจของตนให้สวยงามไปตามธรรมแล้วจะเป็นความสุข จำเอานะ ให้พร

หลังจ้งหัน

(คณะคุณเสนาะ เทียนทอง มากราบหลวงตา)

คุณเสนาะ ... พี่น้องลูกหลานมาด้วยความศรัทธาแรงกล้า มันธรรมชาติดี คิดถึงย้อนตอนเป็นเด็ก ๆ ครับ

หลวงตา มันเป็นอย่างไรเด็ก ๆ

คุณเสนาะ ผมก็เกิดอยู่ในวัดป่าเหมือนกัน อยู่ชายแดน หน้าหนาวก็อยู่ในกองฟางสมัยก่อน มันหนาวจัด

หลวงตา วัดนี้ได้สร้างมาตุว่า ๕๐ ปีพอดี สร้างปี ๒๕๔๙ ๒๕๔๘ สร้างที่ จันทบุรี ๒๕๔๙-๒๕๐๐ มาที่นี้ จากนั้นมาจนกระทั่งทุกวันนี้ดูเหมือน ๕๐ ปีพอดี สำหรับบริเวณนี้ เป็นขอบอยู่นี้ให้ประชาชนมาเฉพาะนี้เท่านั้น อันนั้นเขียนไว้แล้วว่า ห้ามเข้าๆ คือเป็นเขตพระบำเพ็ญธรรมของท่านต่างหาก ไม่ให้มีใครไปรบกวนเลย นอกจากจะเป็นฆราวาสที่เป็นลูกศิษย์พระในวัดนี้เป็นรายสองรายเข้าออกๆ นอกนั้นไม่มีใครเข้า ภาวนากัน บริเวณสำหรับประชาชนมาเข้าได้แค่นี้ ออกๆ ทางนั้นไม่ให้เข้า ท่านภาวนา

คุณเสนาะ ผมไปทำไว้ที่วังน้ำเย็น วังน้ำเย็นก็เหมือนกันครับ เป็นป่า ผมไปสร้างโบสถ์อยู่บนเขา พระป่าที่วังน้ำเย็นอยู่บนเขา และมีกุฏิเล็กๆ อยู่ในป่าครับ พระก็จำวัดอยู่ในป่า เหมือนกันเลยครับ ป่าใหญ่มีที่ประมาณสัก ๓๐๐ กว่าไร่ เป็นป่า เป็นเขา

หลวงตา อันนี้ก็พอๆ กัน ดูเหมือน ๓๐๐ กว่าไร่ บริเวณนี้เข้าไปข้างในจะมีแต่กระต๊อบๆ นะ กุฏินั้นจะมีรอบๆ เล็กน้อยสำหรับรับแขกรับคน ท่านผู้มีเกียรติมาก็ให้พักรอบๆ ส่วนเข้าไปภายในเป็นที่บำเพ็ญเพียรของพระ จึงมีแต่กระต๊อบๆ เต็มไปหมด แล้วไม่ให้ใครเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เขียนติดไว้ห้ามเข้าๆ คือไม่ให้เข้าไปข้างใน ที่เป็นทำเลภาวนาของพระ

คุณเสนาะ ผมมานั่งดูพื้ร่องอย่างนี้แล้ว ผมดูแล้วก็ไปปลง คนมีเงินเป็นแสนๆ ล้วนที่จิตใจไม่สบาย มันโลกมาก สถานภาพพวกเรานี้อยู่สบายกว่าเยอะ นั่นอยู่กับไฟทั้งนั้นเลย ไปไหนก็ไม่ได้

หลวงตา ที่ว่าวังน้ำเย็นอยู่ตรงไหน อำเภอ จังหวัดอะไร

คุณเสนาะ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วครับ

หลวงตา อ้อ จังหวัดสระแก้ว วังน้ำเย็นเราก็ไม่ค่อยได้เที่ยวชอกแซก จังหวัดสระแก้ว ผ่านไปมา เช่นอย่างไรเทศนาว่าการ

คุณเสนาะ เมื่อปี ๑๖ เป็นดงดิบ มันเป็นรอยต่อระหว่างจันทบุรี เมืองชลนะ ครับ แล้วแปดริ้ว ฉะเชิงเทรา และระยอง ตอนนั้นสระแก้วยังไม่มี ผมไปแยกสระแก้ว ออกจากปราจีน เป็นป่าดงดิบ เตียนนี้เตียนหมดเลย เตียนนี้ถนนหนทางไปไหนมาไหนก็สร้างไว้ตลอด คนอีสานไปอยู่ที่นั่น ๘๐ เปอร์เซนต์

หลวงตา พอพูดถึงเรื่องคนอีสานไปอยู่ที่นั่น ทำให้คิดถึงสถานที่เขต จังหวัดสระแก้วทำไมพื้นที่จึงไม่ค่อยดีนักกะ เป็นเพราะเหตุไร พื้นที่ราบเรียบแต่ทำไมไม่มีผู้มีมันพอที่จะปลูกสิ่งก่อสร้างต่างๆ ขึ้นมาได้ เป็นเพราะเหตุไร

เสนาะ ที่นั่นอุดมสมบูรณ์ครับ

หลวงตา พื้นที่เรียบบราบนะ แต่มันไม่ค่อยมีปุ๋ย ต้นไม้ไม่ค่อยขึ้นดี แล้วสิ่ง
เพาะปลูกต่างๆ คนก็ไม่กล้าไปทำอะไร เช่นไร่นานี้ก็ไม่ค่อยไปทำ

เสนาะ อ้อ แถวตาพระยา มันเป็นป่าโปร่ง ต้นไม้ก็เยอะครับ มีอยู่
ช่วงหนึ่งชาวบ้าน ๒๐ กว่าปีหากินอะไรไม่เป็น นอกจากเผาถ่าน วันหนึ่งมีรถขนถ่าน
จากที่นั่นไป ๒๐ กว่าคันรถสิบล้อ ๒๐ กว่าปี ต้นไม้ไม้เต็งหมดเลย เดี่ยวนี้ก็เลยเป็นดิน
ทราย ผมไปทำเชื้อนให้เขาที่นั่นอ่างเก็บน้ำนะครับ ก็ต้องมาขุดพลิกลงไปตั้งหลายสิบล
เมตร แล้วเอาดินเหนียวอัดเข้าไป นำมามันก็ซึมลงไปข้างล่างเป็นดินทรายไหลลงไป
เขมร

หลวงตา ที่ว่าตลาดระหว่างเขมรกับอรัญประเทศเมืองไทยเรานะ น่าดู
จริงๆ นะ ตลาดใหญ่นั่นนะ

เสนาะ เป็นตลาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ตลาดโรงเกลือ ผมไปสร้าง
ไว้เองครับ

หลวงตา อ้อเหอ นี่ตัวสำคัญอยู่นี้ เราละมองนู่นมองนี่ไม่มองดูตัวสำคัญ

เสนาะ ผมก็เป็นคนเซ็นให้มีด่านถาวรระหว่างเขมรกับไทย ตอนนั้นผม
เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผมก็เลยให้มีการเปิดด่านครับ

หลวงตา เป็นตลาดใหญ่

เสนาะ เดี่ยวนี้กำลังสร้างถนน หลวงตาครับเดี๋ยวปีหน้าไปสบายละ จาก
อรัญประเทศจะไปที่นครวัดนครธม เดี่ยวนี้ไปจะต้องเดินทาง ทางมันลำบาก ประมาณ
สัก ๖ ชั่วโมง ๗ ชั่วโมง ทางมันเหมือนโลกพระจันทร์ แต่ตอนนี้กำลังสร้างทางเข้าไป
จากปอยเปต จากอรัญนี้กำลังสร้างอยู่ ๑๕๐ กิโลเมตร

หลวงตา ๑๕๐ ไมใช่เล่นเหมือนกัน

เสนาะ จากอรัญไปถ้าทางเสร็จก็วิ่งชั่วโมงกว่า ๆ ถึงแล้ว

หลวงตา นี่ไปถึงแค่ตลาดใหญ่เท่านั้นแหละ ไม่ได้เลยเข้าไป

เสนาะ หลวงตาไปแล้วเหอ

หลวงตา ไม่ทราบว่าจะตอบว่าอย่างไร

เสนาะ ที่นี้หลวงตาไปแถวนั้นไม่บอกผมไม่ได้แล้ว ผมไม่ยอมหรอก

หลวงตา คือไปดูตลาดใหญ่แถวนั้นหลวงตาไป

เสนาะ แอบไปเมื่อไรผมไม่รู้เลย

หลวงตา ไปตอนที่ท่านนอนหลับนั่นแหละ หลวงตาเคยไป เกี่ยวกับเรื่อง
การเทศนาว่าการช่วยชาติ ไปเทศน์ที่นั่นที่นี้ สระแก้วเหล่านี้ไปหมดไปเทศน์ พอไปแล้ว
ได้โอกาสสอออกทางนู่นทางนี่เที่ยวไป จึงได้เห็นบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่มากนัก

เสนาะ   นั่นละถิ่นกำเนิดผมอยู่นั่นละครับ   วัฒนานคร   ผมอยู่อำเภอ
วัฒนานคร จากวัฒนานครไปอรัญ ๒๐ กิโลเมตร

หลวงตา   เข้าไปถึงตลาดอรัญ เข้าไปในตลาดเลยนะ ฉากไปๆ นั่งรถผ่าน
ไปอย่างนั้น

เสนาะ   ระวังถูกของเขมร ของเขมรแรง

หลวงตา   เป็นอย่างไร (ไสยศาสตร์ครับ) อ้อ ถ้าเขาแรงเราก็ค่อยเสีย ยาก
อะไร เขาแรงเราแรงเดี่ยวปากแตก เข้าใจไหม ถ้าเขาแรงเราก็เบาเสีย ไปก็ไม่ได้ไปนาน
คือเที่ยวผ่านไปผ่านมาเฉยๆ จากนั้นแล้วก็ไม่ได้ไปอีกเลย พอได้มาพูดบ้างเล็กน้อยเท่า
นั่นเอง

เสนาะ   ออกพรรษาแล้วผมจะมานิมนต์หลวงพ่อกับไปเทศน์ให้ชายแดนฝั่ง

หลวงตา   ดินแถวนั้นไม่ค่อยดี เป็นอย่างไรไม่ทราบ ทำไรทำนาไม่ค่อยขึ้น
ครับ (ในวังน้ำเย็นดีมากครับหลวงตา) ที่เราไปนี่นะ ที่อื่น ๆ เราก็ไม่ไปเห็น เห็นเฉพาะ
ทางเดินผ่านไป ดูสองฟากทางไป ไม่ค่อยมีไรมีนา คือปลูกมันไม่ค่อยขึ้นทำ (น้ำไม่ค่อย
พอ) ไปชอกแซกหลวงตานี้เกี่ยวกับเรื่องการช่วยชาติ เทศน์จังหวัดนั้นจังหวัดนี้
เรียกว่าทั่วประเทศไทย เทศน์ไปเรื่อย อย่างที่ว่าไปที่สระแก้วก็ไปเทศน์นั่นเอง เทศน์ที่
สระแก้ว ไปทุกแห่งไปเทศน์ที่นั่นที่นี่

ดีแล้ววันนี้ได้มาพบกัน นานๆ ได้มาพบกัน นี้เราเคยไปบ้านนะ เราเคยไปเยี่ยม
บ้านหนหนึ่ง จำไม่ได้ มันอยู่ตรงไหน (เมืองทองธานีครับ) เคยไปเยี่ยมบ้านท่าน เคย
ไปหนหนึ่ง พอได้มาพูดบ้าง

วัดป่านี้เราก็รักษาสภาพของวัดไว้ บริเวณข้างในนี้มีแต่ที่ภาวนาของพระทั้งนั้น
ไม่มีใครเข้าไปยุ่งกวนได้เลย เราเขียนห้ามเข้าๆ ไว้หมด ใครมาก็ให้มาแค่นี้ออกๆ ข้าง
ในเป็นทำเลภาวนาของพระ พระเวลานี้ตั้ง ๕๘ องค์ คือเราบังคับเอาไว้ เปิดไม่ได้วัดนี้
จะเป็นตลาดพระ เราให้เพียง ๕๘ องค์ กะว่าพอดี ผู้น้อยที่นี่ทางจกรมมี ที่ท่านภาวนา
มีเฉพาะๆ ถ้าเลยนั้นไปมันคับแคบการภาวนาไม่สะดวก จึงมี ๕๘ องค์ ๕๘ ที่ ที่
ภาวนาพอดีๆ เข้าไปบริเวณนี้มีแต่ที่ภาวนาของท่านทั้งนั้น เราไม่ไปแตะนะ เราช่วยชาติ
ก็ช่วย แต่เราไม่เคยไปแตะการภาวนาของพระซึ่งถือเป็นกิจสำคัญมากทีเดียว วัดนี้จะไม่
มีการอ่อนข้อทางด้านภาวนา เข้มงวดกวดขันตลอดมา

เราช่วยโลกเราก็ช่วย แต่เราไม่เข้าไปแตะพระ เรื่องความพากเพียรของพระนี่
เข้มงวดกวดขันตลอดมา ตั้งแต่เราเริ่มสร้างวัด เรารักเราสงวนทางภาคปฏิบัติ พูดให้
เต็มเม็ดเต็มหน่วยก็คือว่า เราได้ธรรมมาสอนโลกนี้ก็ออกจากนี้แหละ ออกจากในป่าใน
เขาตามถ้ำเงี้ยวออกมาสอนโลก ที่นี้เวลาพระท่านมาบำเพ็ญนี้ เราก็ให้ท่านอยู่

สะดวกสบายเพื่อบำเพ็ญธรรม จึงไม่ให้ใครเข้าไปแตะต้อง ห้ามเลย จะมีแต่โยมที่รับใช้ พระคนหนึ่งสองคนเข้าออกๆ นอกนั้นไม่มี ห้ามขาดเลย ภาวนาสะดวกสบาย พระนี้ดู มัน ๕๘ องค์ เต็มอยู่ในป่านี้มีแต่ที่ภาวนาของพระทั้งนั้น เราเข้มงวดกวดขันมาก ทางด้านจิตตภาวนา ก็มีเลอะๆ เทอะๆ อยู่จากนี้ออกไป มีเท่านั้นละ เราได้เข้มงวด กวดขันอยู่เสมอ จากนั้นไปไม่มีใครเข้าไปยุ่งละ สะดวกสบายตลอดเลย

วันนี้ดีแล้วได้มาเยี่ยมวัดป่าด้วยที่ไหนด้วย ศาลานี้ก็เป็นหลังหนึ่ง ศาลาใหญ่ นั้น สำหรับการมีงาน ถ้ามีการมีงานก็ออกไปศาลาใหญ่ ถ้าธรรมดาที่อยู่ศาลาหลังนี้พอดี ให้พอเหมาะพอดี ที่เขาจะสร้างให้ณะเยอะนะ เราไม่เอา เราสร้างทางด้านจิตใจมากกว่า ด้านวัตถุ ด้านวัตถุนั้นมันทับจิตใจให้มีแต่ความอับเฉาเศร้าหมอง ถ้าเปิดทางจิตใจให้ จิตตภาวนาได้ก้าวเดินสะดวกแล้วจิตใจนี้สว่างาม อยู่ในร่มไม้ชายเขาที่ไหนสง่าอยู่ ภายในใจ จ้าอยู่นั้น ต่างกันนะ วัตถุรุกรูหราฟุฟไฟหมอบไม่ดีเลย ใจสว่างจ้าครอบ โลกธาตุ วัตถุเหล่านั้นจะมีมากมีน้อยไม่สำคัญ สำคัญที่ใจมีความสว่างามจากการอบรม มีจิตตภาวนาเป็นสำคัญ

นี่ละวัดนี้จึงสงบมากทีเดียว เรื่องจิตตภาวนาไม่ให้ใครมาแตะได้เลย เปิด โอกาสให้พระจากนี้เข้าไปข้างในไม่ให้ใครเข้าไป เราเป็นคนเข้มงวดกวดขันเอง พระ ท่านก็สะดวกในการภาวนา ดีละวันนี้ได้มาเยี่ยมวัดป่า ไปก็ให้ภาวนานะ ได้ภาวนาใหม่ ละ หือ เตี่ยวจะไล่เปี้ยเข้าไปละ มาหาที่ภาวนา ถ้ามเรื่องภาวนาไม่ได้เรื่องแล้วถูก เนรเทศนะ (หลวงตาครับ อันนี้เป็นกิจวัตรของผม) เอ้อ นั่นละต้องถือเป็นกิจวัตร (อัน นี้ผมถือในชีวิตเลย) เออ ภาวนาทำความสงบใจ (ผมบวชเมื่อปี ๒๔๙๙ บวชอยู่ พรรษาหนึ่ง มาสึกเอาปี ๒๕๐๐ พอดี กิ่งศตวรรษ ๕๐ กว่าปีแล้วแป็บเดียว) เออ ให้ได้ ภาวนาจิตใจจึงสงบดี นี่คนมีมากอยู่ตลอด สำหรับวัดนี้คนมากนะ มากตลอดอยู่อย่างนี้ เรื่อยๆ (เห็นชาวกรุงเทพก็มากันเยอะ) โอ้ย เยอะ ส่วนมากมีแต่กรุงเทพเต็มอยู่เหล่านี้ มันจะมีพวกนี้ที่ไหน มีแต่กรุงเทพเงียบๆ เต็มอยู่นี่ ทางสะดวก ไป ๕-๖ ชั่วโมงถึง กรุงเทพแล้ว

(นักเรียนชั้น ม.๖/๑๕ ๔๓ คน ครู ๒ คน ถวาย ๑,๓๐๓ บาทครับ) เออ พอใจๆ นักเรียนก็ให้มีการอบรมจากทางวัดทางวาไป แล้วจะเป็นนักเรียนที่ดี เวลาว่าง ครูพามาฟังการอบรม การอบรมเป็นเสียงธรรมเข้าสู่ใจ ใจก็เป็นธรรม เวลาผลิตออก จากใจแล้วก็เป็นธรรมไปเรื่อย ๆ สวยงาม ธรรมจึงเป็นของสำคัญมาก อะไรจะเลิศ เลอขนาดไหนก็ตาม ไม่มีอะไรเลิศเลอยิ่งกว่าธรรมภายในใจ พระพุทธเจ้าสอนธรรม ท่านนำธรรมภายในใจนี้ออกสอนโลก พระสงฆ์สาวกทั้งหลายท่านนำธรรมออกใจท่าน ไปสอนโลก

แต่ทุกวันนี้กลายเป็นด้านวัตถุ ไปที่ไหนมีแต่วัตถุ มันสอนโลกได้ยังไง แต่จิตใจคนต่ำลงไปทุกวัน ๆ นี่คือนี่ไม่มีธรรมในใจ มีแต่วัตถุ ไปที่ไหนสร้างนั่นสร้างนี่ยุ่งไปหมด หัวใจไม่สร้าง มันก็หาความสว่างงามความสงบร่มเย็นไม่ได้ ให้พากันบำรุงรักษาจิตใจให้สว่างงาม ถ้าใจสว่างงามอยู่ในกระท้อบก็สบาย ถ้าใจเป็นพินเป็นไฟเสียอย่างเดียว เหมือนเขาเอาคนไข้ไปอยู่โรงพยาบาลชั้นไหนก็ตาม จะได้ยินเสียงครวญครางลั่นอยู่ข้างบนโน้น เพราะความทุกข์อยู่ที่คนไข้ ไม่ได้อยู่ที่ตึกกรมบ้านช่องสูง ๆ อันนี้ความสุขก็อยู่ที่ใจ ขอให้ได้รับการอบรมด้วยดีจากการจิตตภาวนาเป็นสำคัญมาก จิตตภาวนาคืออ่านใจตัวเอง แล้วจิตจะสงบร่มเย็น ไปที่ไหนจะสบาย ๆ พากันจำเอา ต่อไปนี้จะให้พร

เมื่อวานนี้พอดีทางภักดีชุมพลมาขอรถคันหนึ่ง เราไม่ให้ คือทางนี้เราให้บ้างแล้ว เมื่อวานไปทางโชฬาลัย พอดีโชฬาลัยไม่มีรถ เราไม่ให้ขอ เราให้เลย เมื่อวานนี้โชฬาลัยให้รถคันหนึ่ง อย่างนั้นละที่ไหนที่จำเป็นขอไม่ขอไม่สำคัญ ความจำเป็นออกมารับทราบกันแล้วจัดการกันทันที อย่างโชฬาลัย นั้นเราทำเมื่อวาน นี้ทางภักดีชุมพลเขามาขอ เราเคยให้บ้างแล้ว เขาว่าใช้ได้ ๔ ปีชำรุด ไม่ให้ รถ ๔ ปีเราเคยแล้ว ตั้ง ๗-๘ ปีมั่ง (ผมจะไปยกฉัตรที่วัดโพธิ์ฯ เขา ๙ โมง ๓๙ นาที) เออ ๙ โมง ๓๕ เอ้อ พอดีแล้ว นี่ พอดีไป พอดีเลย เอ้อ ไปสวัสดิ์นะ ดีละวันนี้เป็นมงคล

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร

FM 103.25 MHz